

Природне и друштвене одлике Србије

29.

Како гласи пун назив наше државе? Назив гласи:

- Ⓐ Република Србија,
- Ⓑ Република Српска,
- Ⓒ Србија,
- Ⓓ Савезна Република Србија.

30.

Које је језеро највеће вештачко језеро у Србији? То је:

- Ⓐ Палићко језеро,
- Ⓑ Ђердапско језеро,
- Ⓒ Лудошко језеро,
- Ⓓ Власинско језеро.

31.

Како гласи назив химне наше државе?

- Ⓐ Боже спаси,
- Ⓑ Боже знања,
- Ⓒ Хеј, Словени,
- Ⓓ Боже правде.

32.

С којом државом се Србија граничи на североистоку?

- Ⓐ с Бугарском,
- Ⓑ с Румунијом,
- Ⓒ са Црном Гором,
- Ⓓ с Босном и Херцеговином.

33.

На којем се континенту налази Србија? Тај континент је:

- Ⓐ Африка,
- Ⓑ Аустралија,
- Ⓒ Европа,
- Ⓓ Азија.

34.

Која се од наведених држава са Србијом граничи на северу?
То је:

- Ⓐ Мађарска,
- Ⓑ Македонија,
- Ⓒ Црна Гора,
- Ⓓ Аустрија.

35.

На који начин државе утврђују положај вештачких граница? Утврђују га:

- Ⓐ гласањем,
- Ⓑ границу бира мања држава,
- Ⓒ границу одређује већа држава,
- Ⓓ договором.

36.

С колико се држава граничи Република Србија? Граничи се са:

- Ⓐ седам,
- Ⓑ шест,
- Ⓒ осам,
- Ⓓ девет.

37.

Шта од наведеног чини симболе једне државе? Чине их:

- Ⓐ химна, грб, застава, национална валута,
- Ⓑ јарбол,
- Ⓒ школе и факултети,
- Ⓓ територија и границе.

38.

Шта је рељеф?

- Ⓐ Рељеф чине сва удубљења, узвишења и равнине на Земљиној кори.
- Ⓑ Рељеф чине текуће и стајаће воде.
- Ⓒ Рељеф чини околина неког места.
- Ⓓ Рељеф чине само узвишења на Земљиној кори.

39.

Који облик рељефа чини $\frac{2}{3}$ (две трећине) површине Србије?
То је:

- Ⓐ планински,
- Ⓑ равничарски,
- Ⓒ брежуљкасти,
- Ⓓ подручје брда и ниских планина.

40.

Које је од наведених језера највеће природно језеро у Србији?
То је:

- Ⓐ Палићко језеро,
- Ⓑ Лудошко језеро,
- Ⓒ Бердапско језеро,
- Ⓓ Власинско језеро.

41.

Где се у Србији може наћи степска заједница биљака?
Може се наћи:

- Ⓐ на местима где си извори топле и минералне воде,
- Ⓑ у високим планинским пределима,
- Ⓒ у северном делу Србије, на необрађеном земљишту,
- Ⓓ у националним парковима.

42.

Која категорија националних добара има највиши степен заштите? То су:

- Ⓐ споменици природе,
- Ⓑ резервати природе,
- Ⓒ специјални резервати природе,
- Ⓓ национални паркови.

Природна богатства и извори енергије Србије

71.

Која је најпространија низија у централној Србији?

- а) Панонска низија,
- б) Посавина и Мачва,
- в) Поморавље,
- г) Подунавље.

72.

Каква су врста горива угаљ, нафта и земни гас? То су:

- а) биљна горива,
- б) гасовита горива,
- в) течна горива,
- г) фосилна горива.

73.

Помоћу чега се одређује висина неког облика рељефа?

Помоћу:

- а) висине узвишења,
- б) надморске висине,
- в) висине посматрача,
- г) висине оближњих објеката.

74.

Како гласи назив за део територије који обухвата долину Велике Мораве?

- Ⓐ Поморавље,
- Ⓑ Приморавље,
- Ⓒ Доморавље,
- Ⓓ Моравље.

75.

Шта од наведеног представља природне ресурсе? То су:

- Ⓐ сунчева светлост и топлота, вода, ветар,
- Ⓑ природне науке,
- Ⓒ саобраћај,
- Ⓓ образовање.

76.

Који природни ресурс се користи у хидроелектранама?
То је:

- Ⓐ енергија воде,
- Ⓑ енергија сунца,
- Ⓒ енергија ветра
- Ⓓ електрична енергија.

77.

У којем делу Србије постоје највећа налазишта нафте и земног гаса?

- Ⓐ У Панонској низији.
- Ⓑ У долини Велике Мораве.
- Ⓒ На Шар-планини.
- Ⓓ На Косову и Метохији.

78.

Како се називају лечилишта изграђена око извора лековитих вода? То су:

- Ⓐ домови здравља,
- Ⓑ баре,
- Ⓒ ветропаркови,
- Ⓓ бање.

79.

Шта од наведеног чини биомасу? Биомасу чини:

- Ⓐ слама, кукурузовина, отпаци од дрвета,
- Ⓑ амбалажа прехранбених производа,
- Ⓒ нафта,
- Ⓓ угаљ.

80.

Шта обезбеђује наводњавање пољопривредних култура? Обезбеђује:

- Ⓐ исте приносе,
- Ⓑ више приносе,
- Ⓒ ниже приносе,
- Ⓓ новије производе.

81.

Одакле човек прибавља сировине за даљу прераду? Прибавља их:

- Ⓐ из живе природе и неживе природе,
- Ⓑ из складишта,
- Ⓒ из пластеника,
- Ⓓ из ресторана.

82.

На који начин претходно употребљене сировине могу поново ући у употребу? Могу:

- Ⓐ рециклажом,
- Ⓑ одвожењем на депоније,
- Ⓒ бацањем у реке,
- Ⓓ спаљивањем.

83.

На који начин прекомерна употреба фосилних горива утиче на животну средину? Утиче тако што:

- Ⓐ се прекомерно знојимо,
- Ⓑ доприноси очувању необновљивих извора енергије,
- Ⓒ загађује животну средину,
- Ⓓ доприноси очувању обновљивих извора енергије.

84.

Који се од наведених материјала добијају прерадом руда? Добијају се:

- Ⓐ сребро, бакар,
- Ⓑ гума, бензин,
- Ⓒ папир, картон,
- Ⓓ уље, петролеј.

Природа и друштво

4. разред

Природне и друштвене одлике Србије

29.

Како гласи пун назив наше државе?
Назив гласи:

- а Република Србија,
- б Република Српска,
- в Србија,
- г Савезна Република Србија.

Одговор: **а** Република Србија.

Наша домовина је Република Србија. Химна Републике Србије је „Боже правде”. Застава наше државе има три боје – црвену, плаву и белу. На грбу Републике Србије налази се бели двоглави орао.

30.

Које је језеро највеће вештачко језеро у Србији? То је:

- а Палићко језеро,
- б Ђердапско језеро,
- в Лудошко језеро,
- г Власинско језеро.

Одговор: **б** Ђердапско језеро.

Ђердапско језеро или Ђердап вештачко је језеро на Дунаву у источној Србији. Језеро лежи у Ђердапској клисури. На обали језера се налази Национални парк „Ђердап”.

31.

Како гласи назив химне наше државе?

- а Боже спаси,
- б Боже знања,
- в Хеј, Словени,
- г Боже правде.

Одговор: **г** Боже правде.

Све државе имају своје симболе. Најважнији државни симболи јесу: застава, грб и химна. Химна је свечана песма која се изводи у свечаним приликама. Службена државна химна Републике Србије је „Боже правде”.

32.

С којом државом се Србија граничи на североистоку?

- Ⓐ с Бугарском,
- Ⓑ с Румунијом,
- Ⓒ са Црном Гором,
- Ⓓ с Босном и Херцеговином.

Одговор: **Б** с Румунијом.

Да бисмо тачно одредили с којом државом се Србија граничи на истоку, треба да знамо који део карте приказује коју страну света. Исток је на карти на десној страни карте. Србија се на североистоку граничи с Румунијом. Великим делом границу Румуније са Србијом чини река Дунав.

33.

На којем се континенту налази Србија? Тај континент је:

- Ⓐ Африка,
- Ⓑ Аустралија,
- Ⓒ Европа,
- Ⓓ Азија.

Одговор: **В** Европа.

Континенти представљају велика копнена подручја на Земљи. Република Србија налази се у Европи, у њеном југоисточном делу.

34.

Која се од наведених држава са Србијом граничи на северу? То је:

- Ⓐ Мађарска,
- Ⓑ Македонија,
- Ⓒ Црна Гора,
- Ⓓ Аустрија.

Одговор: **А** Мађарска.

Свака држава мора имати и одређене границе. Граница је линија која одваја територију једне државе од суседних држава. Најсевернија тачка Србије налази се код Суботице, на граници према Мађарској.

35.

На који начин државе утврђују положај вештачких граница? Утврђују га:

- Ⓐ гласањем,
- Ⓑ границу бира мања држава,
- Ⓒ границу одређује већа држава,
- Ⓓ договором.

Одговор: **Ⓓ** договором.

Територија државе је ограничени простор који припада некој држави. Чине је копнена површина с рекама и језерима, море и ваздушни простор изнад њих. Без територије нема ни државе. Положај вештачких граница утврђује се договором.

36.

С колико се држава граничи Република Србија? Граничи се са:

- Ⓐ седам,
- Ⓑ шест,
- Ⓒ осам,
- Ⓓ девет.

Одговор: **Ⓒ** осам.

Србија се граничи с Босном и Херцеговином, Бугарском, Хрватском, Мађарском, Републиком Северном Македонијом, Црном Гором, Румунијом и Албанијом.

37.

Шта од наведеног чини симболе једне државе? Чине их:

- Ⓐ химна, грб, застава, национална валута,
- Ⓑ јарбол,
- Ⓒ школе и факултети,
- Ⓓ територија и границе.

Одговор: **Ⓐ** химна, грб, застава, национална валута.

Симболе једне државе чине химна, грб, застава и национална валута.

38.

Шта је рељеф?

- Ⓐ Рељеф чине сва удубљења, узвишења и равнине на Земљиној кори.
- Ⓑ Рељеф чине текуће и стајаће воде.
- Ⓒ Рељеф чини околина неког места.
- Ⓓ Рељеф чине само узвишења на Земљиној кори.

Одговор: **Ⓐ** Рељеф чине сва удубљења, узвишења и равнине на Земљиној кори.

Кад посматрамо површину Земље с неког узвишења, можемо приметити да је негде издигнута, негде равна, као и да се испод неке водене површине крије неко удубљење. Сва та узвишења, удубљења и равнине чине рељеф.

39.

Који облик рељефа чини $\frac{2}{3}$ (две трећине) површине Србије? То је:

- а планински,
- б равничарски,
- в брежуљкасти,
- г подручје брда и ниских планина.

Одговор: **а** планински.

Брдско-планински предели надовезују се на равничарске пределе. Ти предели се међусобно разликују по висини. Ниске планине (висине до 1.000 метара надморске висине) богате су шумом и пашњацима. Планине високе 1.000 до 2.000 метара надморске висине богате су рудама, шумом и пашњацима.

40.

Које је од наведених језера највеће природно језеро у Србији? То је:

- а Палићко језеро,
- б Лудошко језеро,
- в Ђердапско језеро,
- г Власинско језеро.

Одговор: **а** Палићко језеро.

Природна језера настала су природним процесима, а вештачка је створио човек преграђивањем река. Највеће **природно** језеро у Србији је Палићко језеро. Настало је радом ветра. Ђердапско језеро је највеће језеро у Србији, с тим да су Ђердапско и Власинско језеро вештачка језера.

41.

Где се у Србији може наћи степска заједница биљака? Може се наћи:

- а на местима где си извори топле и минералне воде,
- б у високим планинским пределима,
- в у северном делу Србије, на необрађеном земљишту,
- г у националним парковима.

Одговор: **в** у северном делу Србије, на необрађеном земљишту.

Најпознатије степске заједнице биљака расту у степским пределима Делиблатске пешчаре, Суботичко-Хоргошке пешчаре и на падинама Фрушке горе. Степске биљке све су ређе у флори Војводине. Често их угрожавају излетници.

42.

Која категорија националних добара има највиши степен заштите? То су:

- а споменици природе,
- б резервати природе,
- в специјални резервати природе,
- г национални паркови.

Одговор: **г** национални паркови.

Национални паркови представљају законом заштићена већа и тачно ограничена подручја која се одржавају у природном стању. У њима је заштићен биљни и животињски свет, рељеф и други облици природних реткости, са значајним културним и историјским вредностима.

Природна богатства и извори енергије Србије

71.

Која је најпространија низија у централној Србији?

- а Панонска низија,
- б Посавина и Мачва,
- в Поморавље,
- г Подунавље.

Одговор: **б** Посавина и Мачва.

Низија означава равне пределе без узвишења. Обично је мале надморске висине, од 0 до 200 метара. На географској карти означава се светлозеленом бојом.

72.

Каква су врста горива угаљ, нафта и земни гас? То су:

- а биљна горива,
- б гасовита горива,
- в течна горива,
- г фосилна горива.

Одговор: **г** фосилна горива.

Налазишта нафте смештена су дубоко под земљом. Нафта је настала таложењем изумрлих ситних животиња и биљака прекривених песком и муљем на дну мора. Због високе температуре, великог притиска и недостатка ваздуха, од тих животињица и биљака постала је нафта.

73.

Помоћу чега се одређује висина неког облика рељефа? Помоћу:

- а висине узвишења,
- б надморске висине,
- в висине посматрача,
- г висине оближњих објеката.

Одговор: **б** надморске висине.

Надморска висина је вертикално растојање од површине мора до неке тачке на копну. Сви облици рељефа имају измерену своју надморску висину и према њој одређен свој облик рељефа.

74.

Како гласи назив за део територије који обухвата долину Велике Мораве?

- а Поморавље,
- б Приморавље,
- в Доморавље,
- г Моравље.

Одговор: **а** Поморавље.

Долина је издужено и вијугаво удубљење у рељефу Земљине површине настало радом речних токова. Поморавље обухвата широку долину реке Велике Мораве.

75.

Шта од наведеног представља природне ресурсе? То су:

- а сунчева светлост и топлота, вода, ветар,
- б природне науке,
- в саобраћај,
- г образовање.

Одговор: **а** сунчева светлост и топлота, вода, ветар.

Сунчева светлост, топлота, вода и ветар делови су природе који су стално присутни око нас и могу се самостално обнављати. Они чине обновљива природна богатства.

76.

Који природни ресурс се користи у хидроелектранама? То је:

- а енергија воде,
- б енергија сунца,
- в енергија ветра
- г електрична енергија.

Одговор: **а** енергија воде.

Снажни речни токови су извор енергије коју хидроелектране претварају у топлотну енергију. Хидроелектране су велики еколошки извор електричне енергије.

77.

У којем делу Србије постоје највећа налазишта нафте и земног гаса?

- а У Панонској низији.
- б У долини Велике Мораве.
- в На Шар-планини.
- г На Косову и Метохији.

Одговор: **а** У Панонској низији.

Највећа налазишта нафте и земног гаса код нас налазе се у Панонској низији, највише у Банату. Нафта се прерађује у рафинеријама у Новом Саду и Панчеву. До нафте се долази бушењем земље. Земни гас се увек појављује на нафтним бушотинама.

78.

Како се називају леčiliшта изграђена око извора лековитих вода? То су:

- а) домови здравља,
- б) баре,
- в) ветропаркови,
- г) бање.

Одговор: **г** бање.

Наша земља позната је по изворишћима лековитих вода. На тим местима су настајала леčiliшта која називамо бање.

79.

Шта од наведеног чини биомасу? Биомасу чини:

- а) слама, кукурузовина, отпаци од дрвета,
- б) амбалажа прехранбених производа,
- в) нафта,
- г) угаљ.

Одговор: **а** слама, кукурузовина, отпаци од дрвета и слично.

Биомаса је обновљиви извор енергије. Чине је остаци и отпад од дрвета, пољопривредних производа (слама, кукурузовина, стабљике, кошнице, љуске) и животињски отпад и остаци.

80.

Шта обезбеђује наводњавање пољопривредних култура? Обезбеђује:

- а) исте приносе,
- б) више приносе,
- в) ниже приносе,
- г) новије производе.

Одговор: **б** више приносе.

Наводњавањем пољопривредних култура вода се контролисано доводи до сваке биљке или групе биљака. Човек на великим пољопривредним парцелама подешава количину воде која је потребна биљци и тако обезбеђује више приносе.

81.

Одакле човек прибавља сировине за даљу прераду? Прибавља их:

- а) из живе природе и неживе природе,
- б) из складишта,
- в) из пластеника,
- г) из ресторана.

Одговор: **а** из живе и неживе природе.

Неки материјали користе се без икакве прераде или се врло мало прерађују, тако да им се основна својства не мењају. Неке сировине за израду предмета добијају се из неживе природе, а неке од биљака и животиња.

82.

На који начин претходно употребљене сировине могу поново ући у употребу? Могу:

- а рециклажом,
- б одвожењем на депоније,
- в бацањем у реке,
- г спаљивањем.

Одговор: **а** рециклажом.

Искоришћени материјали попут папира, лименки, пластичних и стаклених боца могу да се сакупе и пошаљу на прераду. Прерадом се добију материјали које даље користимо у производњи нових предмета. Сакупљањем, прерадом и поновном употребом раније коришћених материјала, ови материјали поново улазе у употребу. То је рециклажа. Рециклирањем чувамо природу.

83.

На који начин прекомерна употреба фосилних горива утиче на животну средину? Утиче тако што:

- а се прекомерно знојимо,
- б доприноси очувању необновљивих извора енергије,
- в загађује животну средину,
- г доприноси очувању обновљивих извора енергије.

Одговор: **в** загађује животну средину.

Приликом сагоревања сва фосилна горива ослобађају велику количину топлоте, али и отровних и штетних гасова. Коришћење фосилних горива загађује природну средину. Ти ресурси су на Земљи ограничени.

84.

Који се од наведених материјала добијају прерадом руда? Добијају се:

- а сребро, бакар,
- б гума, бензин,
- в папир, картон,
- г уље, петролеј.

Одговор: **а** сребро, бакар.

Руде и минерали су природна богатства земље. Налазе се у дубинским и површинским слојевима Земљине коре. Руда је врста стене која садржи минерале или метале. Руде се морају прерадити да би се из отпадне стене издвојили материјали попут злата или соли. Постоји више врста руда од којих се добијају различити метали. Неки од њих су бакар и сребро.